Yaratıcının Varlığına Dair Deliller

1. DELİL: VAHDET-İ VÜCÛT EKOLÜ VE İDDİALARI

İslâm tarihinde pek çok Müslüman ekol ortaya çıkmıştır, bunlardan biri de vahdet-i vücût ekolüdür. Bu ekolün pek çok iddiası vardır. Katıldığım iddiaları olduğu için bunları delillendireceğim.

Hayal Teorisi

İlk ve temel iddiaları şudur: Gördüğümüz âlem Allah'ın sıfatlarının tecellisidir ve bu iddiayı İbnü'l-Arabî'nin hayal teorisi ile birleştirirsek, âlem dediğimiz şey bir hayaldir. [1-2] Bunun mantıkî ve bilimsel delilleri vardır.

İlk delilimiz şöyledir: Madde gerçek olamaz. Madde gerçek değilse gördüğümüz şeyler zihnî olmalıdır yani sadece yansıma olmalıdır, ışık olmalıdır. Peki bunun delilleri nedir? Bunu şöyle ispat ederiz: Bir atomu ele alalım. Bu atomu mantıken sonsuz kez bölebiliriz değil mi? Evet, fakat sonsuza kadar bölebilirsek en sonda sonsuz küçük bir parçacık olmalı. Fakat sonsuz küçük bir parçacığın var olması imkansızdır nitekim parçacığın sağı, solu, aşağı ve yukarısı olur. Sonsuz küçük bir parçacığın solu varsa sağı olması zorunludur fakat bu parçacığın sağı ve solu varsa o parça bölünebilir olur. Buna göre bu parçacık en küçük parçacık olmaz. Demek ki maddenin temeli boşluktur yani gördüğümüz her şey boşluk olmak zorundadır. Sicim teorisindeki sicim bile sonsuza kadar bölünebilir olmalıdır yoksa o sicim nasıl oluşuyor? Sicimi oluşturan bir şey olmalı değil mi? Sicim bir şeyden oluşuyorsa o en küçük parçacık olamaz.

Sonsuz küçük parçacığın var olmadığına başka bir delil de şöyledir: İki tane sonsuz küçük ne yapar? Sonsuz küçük yapar değil mi? Bu durumda ne kadar sonsuz küçük birleştirseniz de siz bir insanı tasarlayamıyor olmalısınız. Nitekim sonsuz küçükleri ne kadar toplarsanız toplayın sonuç her zaman sonsuz küçük olur. Peki insan sonsuz küçük mü? Değil.

Eğer denilirse ki: Sonsuz küçük parçacığı sonsuzla çarparsak, bu bir şeyi oluşturmaz mı?

Biz deriz ki: Sonsuz küçük şeyi sonsuzla çarparsak sonuç yine de sonsuz küçük olur. Nitekim sonsuz küçük diye bir şey yoktur. Sonsuz küçüğü iki ile topladığımızda sonuç baştakinden daha büyük değil ise, sonsuzla toplasanız da sonuç değişmeyecektir.

Yine şöyle bir şey vardır: Bizim var olmamız için sonsuz tane parçacığın birleşmesi lazım. Sonsuz parçacığın birleşmesi için sonsuz zaman gerekmektedir. Mesela çok küçük bir parçacığı ele alalım. O diğer bir tanesi ile birleşmesi için zaman gerek değil mi? Peki sonsuz küçük parçacıkların sonsuz tanesi ile birleşmesi sonsuz zaman gerektirmez mi? Peki sonsuz zaman diye bir şey olabilir? Olamaz.

Şöyle bir sorun daha var: Sonsuz bir şey hep sonsuz bir sonuç verir. Fakat bizim boyutumuz sonsuz değildir. Buna göre sonsuz küçük parçacık sonsuz tanesi ile birleşse de bu hiçbir sonuç doğuramaz.

Eğer denilirse ki: Matematikte birbirinden farklı sonsuzlar vardır. Bazı sonsuzlar diğerlerinden daha büyüktür.

Biz deriz ki: Matematik varlığı ifade etmez. Mesela eksi sayılar var mıdır? Eksi bir elmanın varlığı mümkün müdür? Değildir. Aynı şekilde sonsuzların birbirinden büyük olması imkansızdır. Bir şeyin diğerinden büyük olması için o şeylerin sınırları olmalıdır fakat biz sonsuzluktan bahsediyoruz buna göre sınır yoktur. Bu da demektir ki sonsuzlar birbirinden farklı değillerdir. Hem de sonsuzluğun varlığı da imkansızdır. Sonsuzluk diye bir şey olamaz. Sınırı olmayan bir şeyden nasıl bahsedebiliriz? Bir şeyden bahsetmek için o şey sınırlı olmalıdır aksi durumda onun ne olduğunu nasıl belirleyebiliriz?

Bu deliller bize sonsuz küçük diye bir şeyin olmadığını gösterdi. Buna göre biz her şeyin boşluktan ibaret olduğunu söylemeliyiz. Ama bu da yanlış olur nitekim biz varız. Peki maddesel olmayıp (boşluk) bir yer kaplayan şey nedir? Zihindir. Bir insan hayal edin. Bu insan aslında boşluktan oluşur yani maddesel değildir ama o insan vardır. Buna göre biz de zihnî varlıklar olmak zorundayız.

Eğer biz zihnî varlıklar isek, bu zihin bir ilim ve irade sahibi birine ait olmalı. Nitekim bu varlığın ilmi yoksa bizi nasıl bilsin? Bizi nasıl düşünsün? İradesi yoksa nasıl o zihnindeki olayları tasarlasın? Mesela benim bir adım atacağımı nasıl irade etsin? Eğer iradesi yok denilirse her şey tesadüfen olmalıdır. Fakat tesadüf nasıl nedenselliği hiç ihlal etmedi? Evrendeki her şey kanunlara dayanarak gerçekleşmektedir. Olayların tesadüfen var olduğu bir evrende kanundan bahsedemeyiz nitekim her şey düzensiz şekilde var olurdu. Buna göre bu varlığın iradesi vardır bu varlık da yaratıcıdır.

Evrenin hayalî olduğuna ikinci delilimiz bilimsel delillerdir: Evrendeki her şey enerjidir. Düşündüğünüz her şey enerjidir ve dalgalanmalardan ibarettir. Bir parçacığın varlığı, vakum alanındaki bir dalgalanmaya dayanır ve bu dalgalar enerji dalgalarıdır. [3-4] Peki enerji ve dalgalar nedir? Maddesel şeyler değillerdir. Buna göre evrenimiz maddî değildir.

İkinci olarak, evrendeki her şey ışıktan ibarettir nitekim ışık bir enerjidir. Işık maddesel bir şey değildir, bir dalgadır. Buna göre evren boşluktan ibarettir. Vahdet-i vücût ekolü de evrenin ışıktan yaratıldığını kabul etmektedir.

Sonuç olarak görürüz ki bu ekolün bu iddiası gayet tutarlı ve mantıklıdır.

A'yân-ı Sâbite Teorisi

Bu ekolün başka bir teorisi de a'yân-ı sâbite teorisidir. Bu teoriye göre yoktan yaratma gibi bir şey yoktur. Her şey Allah'ın ezelden beri var olan ilminden ibarettir.

Bu aklen zorunlu bir şeydir nitekim bir şey yoktan var olamaz. Yokluk diye bir şey yoktur, böyle bir durumda nasıl yokluktan bir şey çıksın?

İkinci olarak, yokluktan yaratma diye bir şey olsaydı, evrenin Allah tarafından yaratıldığını nasıl söyleyebilirdik? Yokluktan bir şey yaratılamaz, yokluktan bir şey çıkabilseydi o şey aniden çıkmak durumunda olurdu bu da Allah'ın evreni yaratmadığı anlamına gelirdi. Allah yaratmak için bir şey yapıyor değil mi? Böyle bir durumda nasıl yoktan varlık çıkabilir? Allah'ın etkisinden bir şey var olur böyle bir durumda. Allah yokluğa etki edip yokluktan bir şey mi çıkıyor? Fakat yokluk diye bir şey yoktur, Allah nasıl yokluğa etki etsin? Buna göre bir şeyin yoktan var edilmesi imkansızdır.

Buna dair naklî delillerimiz de vardır: Kur'ân yoktan yaratmadan bahsetmez. Kur'ân'daki hiçbir kelime bu anlama gelmez. Kur'ân 'yaratma' mânâsında şu kelimeleri kullanmaktadır: Haleka, bed'a ve fetera. Bu kelimeleri sıra sıra inceleyelim.

Haleka kelimesi: Bu kelime 'takdir etmek' anlamına gelir. Bunun delili de Kur'ân'ın kendisidir: Âl-i İmrân 49. "Ben çamurdan kuş şeklinde bir şey yapar, ona üflerim."

Bu âyette Hz. Îsâ çamurdan bir şeyi 'halk' edeceğini söylemektedir. Hz. Îsâ yoktan bir şeyi var edebilir mi? Çamurdan yaratılış yokluktan yaratılış mıdır?

Yine Allah nutfeden, alakadan, mudğadan yarattığını söylüyor. [5] Bunlar yokluk mudur? Aynı şekilde Allah insanları yoktan mı yaratmıştır? [6] Hayır. Yine Allah âyetlerde evreni 6 günde yarattığını söylemektedir. [7] Allah 6 gün boyunca evreni yoktan mı var ediyordu? Yine Allah kendisinin en güzel yaratıcı olduğunu söylemektedir. [5] Buna göre ondan başka yaratıcılar mı vardır? Hayır, bu kelime insanlar için de kullanılabileceği için Allah öyle demiştir.

Bu âyetler açık şekilde 'haleka' kelimesini yoktan yaratmayı ifade etmediğini göstermektedir. Bu kelimeye 'yoktan yaratma' anlamı sonradan verilmiştir nitekim şiirlerde de verdiğim anlamda kullanılmaktaydı. [8]

İddia: Fâtır sûresinin 3. âyetine göre Allah'tan başka yaratıcı yoktur.

Cevap: Belirtilen âyette Allah bize hitap etmektedir yani bizi yaratan varlıklar arasında ondan başkası yoktur. Tıpkı bizim Türkçedeki 'yaratıcı' kavramı gibi kullanılmıştır. Biz 'yaratıcı var mı dediğimizde' evreni yaratan bir varlık var mıdır diye soruyoruz.

Bed'a kelimesi: Bu kelime 'örneksiz, benzersiz şekilde' yaratmayı ifade eder. [9] Bu yüzden dine sonradan sokulmuş uydurma şeylere 'bid'at' denilir nitekim bu kelime bed'a ile aynı köke sahiptir. Yine Allah ruhbanlık hakkında 'daha önce örneği olmaksızın onu uydurdular' anlamında bu kelimeyi kullanmaktadır. [10]

Fetera kelimesi: Bu kelime 'ortaya çıkarmak, yarmak' anlamlarına gelir. [11] Bunun delilleri pek çoktur. Allah bu kelimeyi yarık [12], yarmak [13] mânâlarında kullanmıştır. Bu kelimenin mânâsının böyle olduğuna en büyük delil de İbn Abbâs'ın rivâyetidir: "Fâtır kelimesinin ne anlama geldiğini bilmiyordum. Bir kuyu hakkında, tartışan iki bedevi bana geldi. Onlardan birisi "Kuyuyu ben açtım, olmayan kuyuyu ben açtım, ben yaptım, ben kazdım." dedi." [14]

Bu rivâyette İbn Abbâs 'fâtır' kelimesinin anlamını fasih Araplardan öğrenmektedir ve bu kelimenin 'açmak' anlamında olduğunu görmekteyiz.

Bunlar bize göstermektedir ki yoktan yaratma diye bir olgu yoktur.

Hareketin ve Zamanın İnkârı

Vahedet-i vücût ekolünün diğer bir iddiası da hareketin ve zamanın inkârıdır. Bu ekole göre Allah her an evreni yok edip tekrar var etmektedir fakat bu o kadar hızlı şekilde olmaktadır ki, biz hiçbir şey fark etmemekteyiz (bir film gibi düşünebiliriz). Fakat bu konuda diğer bir görüşüm daha vardır. Diğer görüşümü aşağıda açıklayacağım fakat iki görüşümün arasındaki farkın sebebi izafiyet teorisidir. Bunu açıklamadan önce niye zamanı ve hareketi inkâr ettiğimi açıklayayım. Belirtelim ki hareket zamandır. Zaman sonralığı ve önceliği ifade eder. Hareket yoksa nasıl zamandan bahsedebiliriz? Değişim yoksa önce ve sonra diye şeylerin olması mümkün değildir. Peki hareket niye mümkün değildir? Felsefede Zeno paradoksu diye bir şey vardır. Bu paradoks her şeyin hareketsiz olduğunu ispatlar:

“Evinizle aranızdaki mesafe 10 metre olsun. Bu yolu, 10 saniyede kat edebiliyor olun. Eve ulaşabilmek için, öncelikle 5 metre yol kat etmeli ve yolun yarısına ulaşmalısınız. Geriye 5 metre kaldı. Bu 5 metreyi, 5 saniyede kat edeceksiniz; ancak öncelikle yolun yarısını kat etmek zorundasınız. Yani 2.5 metreyi kat edeceksiniz ve bu 2.5 saniyenizi alacak. Ama onu tamamlayabilmeniz için, önce o yolun yarısını kat etmeniz gerekiyor ve bu, 1.25 saniyenizi alacak. Bu, sonsuza kadar bu şekilde gidecektir ve nihayetinde, evinize ne kadar yaklaşırsanız yaklaşın, asla yolun %100'ünü tamamlayamamış olacaksınız. Çünkü aranızda mikronlar kalsa bile, o mikronların yarısını kat etmek için sıfırdan büyük bir zaman harcamanız gerekecektir. Ancak bir sorun var: Yolun ilk yarısını kat edebilmek için, o yarının da yarısını kat etmeniz gerekir. Ancak onu kat edebilmek için, o yarının yarısının yarısını kat etmeniz gerecektir. Eğer tam yolu kat etmek imkansızsa, o zaman ilk baştaki yolun yarısını da hiçbir zaman kat edemezsiniz, onun yarısını da, onun yarısını da, onun yarısını da vs. Çünkü her biri, en nihayetinde yarılarla ifade edilebilecek mesafelerdir ve az önce gösterdiğimiz gibi, hiçbir zaman o yolun tamamını kat etmeniz mümkün olmayacaktır. Bu durumda olduğunuz yerden hiçbir zaman hareket edememeniz gerekir! Çünkü daha ilk mikronu bile kat edemeyeceksiniz; en nihayetinde, ilk mikronun yarısını kat etmeniz gerekiyor; ancak onun yarısını kat edebilmek için ona %100 ulaşabilmeniz gerek ki bu, Zeno Paradoksu çerçevesinde, imkânsız gözüküyor.” [15]

Bu paradoks ancak ışınlanma ile çözülebilir. Peki biz nereden nereye ışınlanmaktayız? Zamanın B teorisine göre biz bir blok zaman içerisindeyiz. Bu blokun içinde evrenin tüm geleceği ve tüm geçmişi sabit şekilde bulunur. Zaman da bu evrenler arası geçiş ile gerçekleşir. Bu izafiyet teorisini çözmektedir. Biz evrenler arası ne kadar hızlı hareket edersek, zaman bizim için o kadar yavaş akacaktır. Mesela bir kara deliğe yaklaştıkça (zaman git gide daha yavaş aktığı için), benim evrenler arası geçişim daha hızlı olacaktır. Evrenler arası geçiş yapan, ışınlanan şey de benim ruhumdur.

Bunu daha iyi anlamak için 2 insanı (birinin adı Alfa olsun diğerinin ki Beta) ele alalım. İkisi de A evreninde olsun. Alfa adlı kişinin bir kara deliğe yaklaştığını düşünün. Blok zamanın dışından bakınca biz ne göreceğiz? Alfa’nın ruhu Z evrenine çok hızlı bir şekilde geçiş yapmışken, Beta hala A evreninde.

Peki insanlar olarak, zamanı nasıl algılarız? Bunu bilgi ile yaparız. Ben bir evrenden bir evrene geçiş yaparken bana bir bilgi eklenerek geçmişi geçmiş biliyorum ve geleceği gelecek. Bunu anlamak için örnek verelim: Diyelim ki ben A evrenindeyim. Ben B evrenine geçiş yaptığımda A evrenindeki bilgiler bana ‘bu geçmişte yaşandı’ olarak gelecektir ve ben zamanı böyle algılayacağımdır.

Peki Allah evreni yok edip tekrar yaratıyor dersek bu sorunu nasıl çözebiliriz? Alfa ve Beta’yı tekrar ele alalım. Beta kara deliğin dışında olduğu için ona göre zaman normal şekilde akacaktır. Yani Allah her evreni yaratıp yok ettiğinde Beta’ya bilincini vermektedir fakat Alfa için bunu yapmamaktadır. Allah Alfa’ya bilincini daha fazla var edilişten sonra verecektir. Böylece Beta için 1 dakika normal bir dakika gibi gelecekken, Alfa için 1 dakika milyonlarca seneye denk gelecektir.

Peki bu görüşle diğer görüşün arasındaki fark nedir? İlk görüşte Alfa tüm evrenleri görecektir fakat ikinci görüşte Alfa evrende yaşanan olayları bölük bölük görecektir. Bunu daha iyi anlamak için örnek verelim: Bir film nedir? Art arda gelen resimlerdir. Örneği açıklamak için 1000 resimli bir filmi ele alalım. İlk görüşe göre Alfa bu filmdeki her resmi görecektir fakat ikinci görüşe göre Alfa bu 1000 resimden sadece birkaç tanesini görecektir.

Diyelim ki ilk resimde bir kişi odasında ve sonuncu resimde bir mağazada. İlk görüşe göre Alfa, bu kişinin odasından çıkıp mağazaya gidene kadarki tüm olayları görecektir. Fakat ikinci görüşe göre Alfa, bu kişinin odasından çıkıp mağazaya ışınlandığını görecektir.

İşte iki görüşün arasındaki temel fark budur. Şu anlık hangisinin doğru olduğunu söyleyemeyeceğim fakat bilim ilk görüşü daha sağlam kabul etmektedir. [16]

Konumuza geri dönersek, hareketin olmadığını gördük. Hareket olmayınca değişim de yoktur fakat zamanın akması için değişim gerekir. Buna göre zaman akmamaktadır.

Bu iddia yaratıcının varlığını da kanıtlamaktadır fakat sunduğum iki görüş arasındaki ispat yöntemi farklıdır.

İlk görüşe göre yaratıcının ispatı: Evrenler arasında nasıl bir nedensellik görüyoruz? A evreninde varım da niye B evreninde de varım? Niye şeklim aynı? İlim olmadan bu açıklanamaz nitekim benim nerede ve nasıl olduğumu bilen biri lazım ki, sonraki evrenle benim evrenimin bir ilişkisi olsun. Buna göre ilim sahibi bir varlık bizi yaratmış olmalı.

İrade yoksa benim nerede olmam gerektiğini nasıl seçecek? Mesela diğer evrende B konumunda olmam gerektiğini düşünün. Fakat benim C konumunda olmam da mümkündür. İrade yoksa hangisinin doğru olduğu nasıl seçilecek?

Kudret yoksa bu evrenler nasıl var edilebilir?

Buna göre Tanrı vardır.

İkinci görüşe göre yaratıcının ispatı: Biz hareket etmeyip ışınlanıyorsak, ben niye bambaşka bir yere ışınlanmıyorum? Niye uzaya değil de tam gideceğim yere ışınlanıyorum? Bu bir üst

varlığın ışınlamayı tam nereye yapacağını bildiğini göstermez mi? Bakın ilim, irade ve kudret yoksa bu ışınlanmayı açıklayamayız.

İlim yoksa benim tam nereye ışınlanacağımı nereden bilsin?

İrade yoksa benim oraya ışınlanmam gerektiğini nasıl seçecek? İrade yoktur demek tesadüfen bir şey yapılıyor demektir. Bunun tesadüfen olmadığını anlıyoruz nitekim ben tam doğru yere ışınlanıyorum.

Kudret yoksa ışınlanmayı nasıl gerçekleştirecek? O parçacığı o konuma nasıl koyacak?

İddia: Zaman değişim ise bir insan yatağa yatınca onun için zaman durmuyor olmalı fakat durum böyle değildir, bunun açıklaması nedir?

Cevap: Bir insan yatakta yatınca o kişi hareketsiz değildir. Dünya hareket halindedir yani o kişi de hareket etmektedir.

İkinci olarak, evrendeki her parçacık titreşmektedir yani bir hareket halindedir. Buna göre insan hiçbir türlü hareketsiz olamaz.

Üçüncü olarak, insan düşününce de bir değişim gerçekleşmektedir bu da zamanın geçmesine yol açar.

Sonuç olarak gördük ki bu ekolün sunduğu görüşlerin çok sağlam aklî temelleri vardır. Yine de belirtelim ki yazımda her iddialarını ele almadım nitekim Tanrı'nın varlığı ile alakalı şeyler değillerdi.

Kaynaklar

1. Ömer Türker, Metafizik, Ketebe Yayınları, 1. Baskı (2021), c. 1, s. 144-90, 426-56, c. 2, s. 758-74, 824-44.

2. https://islamansiklopedisi.org.tr/vahdet-i-vucud

3. https://khosann.com/kuantum-parcaciklari-nasil-salinir-ve-titresir/?amp

4. https://khosann.com/kuantum-parcaciklar-nedir-ve-nasil-calisir/

5. Mü'minûn, 23/14.

6. Zuhruf, 43/19.

7. A'râf, 7/54.

8. Mustafa Ünver, Kur'ân'da Yaratma Konulu Bir Kavram: 'Haleka', s. 500-2. [İnternetten okumak için: http://isamveri.org/pdfdrg/D00064/2002_4/2002_4_UNVERM.pdf]

9. Halîl b. Ahmed el-Farâhidî, Kitâbü'l-'Ayn, (Beyrut: Daru'l-Ahyai't-Turasi'l-Arabi, 2001), s. 60; Muhammed er-Râzî, Muhtâru's-Sihâh, (Beyrut: Daru'l Kitab el- Arabi, 1967), s. 43.

10. Hadîd, 57/27; İbrâhim Medkur, Mu'cemu li-Elfâzi'l-Kur'âni'l-Kerîm, (Mısır: el-Hayatu-l-Amma lişuûni'l-matabi'l-'Arabi, 1989), c. I, s. 121.

11. Râgib El-İsfahâni, el-Müfredâtu fî Ğarîbi'l-Kur'ân, f-t-r (فطر) maddesi, s. 800.

12. Mülk, 67/3.

13. Meryem, 19/90; Şûrâ, 42/5; Müzzemmil, 73/18; İnfitâr, 82/1.

14. Fahrüddîn er-Râzî, Mefâtîhu'l-gayb, En'âm, 6/14 tefsiri; Beydâvî, Envârü't-tenzîl, En'âm, 6/14 tefsiri; Zemahşerî, el-Keşşâf, c. 2, s. 329.

15. https://evrimagaci.org/zeno-paradoksu-nedir-zenonun-dikotomi-paradoksunun-cozumu-matematikte-degil-fizikte-olabilir-mi-10052

16. https://khosann.com/blok-zaman-zamanin-akisi-bir-yanilsama-mi/

2. DELİL: HUDÛS DELİLİ

Hudûs delili Allah'ın varlığını kanıtlayan bir delildir ve Allah'ın zorunlu bir varlık olduğunu açıklamaktadır. Peki bu delillendirme nasıl yapılmaktadır? Bir şey ya ezelîdir yani yaratıcıya muhtaç değildir ya da yaratılmıştır. Bir şey ezelî ise ondan önce bir şeyin olması mümkün değildir buna göre ezelî bir şey yaratılmış olamaz. Sonradan ortaya çıkmış bir şey de yaratılmış olmalı nitekim sonradan çıkması için bir fiil gerek yani onun var olması için bir etken gerek. Bu etken de onu yaratmış olur buna göre sonradan ortaya çıkmış bir şey yaratılmıştır. Hem bir şeyin sonradan var olup yaratılmamış olması için o şey yoktan var olmalı fakat yoktan yaratılma imkânsızdır. Bu bize gösterir ki ezelî bir varlık olmalıdır yoksa arkaya doğru bir teselsül (sonsuz bir zincir) oluşur fakat bu mümkün değildir. Bizim var olmamız için bir başlangıç olmalı eğer bir başlangıç yoksa biz nasıl başladık? Sonsuz zincirin bize asla ulaşmaması gerekir. Yani evrenden önce sonsuza doğru giden bir yaratılma silsilesi varsa, bizim var olmamıza kadar sonsuz zaman geçmiş olmalı fakat sonsuz zamanın geçmesi mümkün değildir. Bu da açık şekilde yaratılmamış bir varlığın olması gerektiğini yani ezelî bir varlığın gerekliliğini gösterir.

Evren Ezelî mi?

Eğer denilirse ki: Bu ezelî varlığın Allah olduğuna delil nedir? Evren ezelî olamaz mı?

Biz deriz ki: Cisimler ezelî olamazlar buna göre evren de ezelî olamaz. Cisimlerin ezelî olamayacağına dair pek çok delil vardır: İlk olarak, cisimler birbirlerinin benzerleridir. Evrendeki her parçacık temelde aynı değiller mi? Aynılar. Peki benim niye bilincim ve iradem var da bir taşın bu özellikleri yok? Yaratılışınızı hayal edin. Bir noktada size bilinç gelecektir değil mi? Bu bilincin kaynağı da bir parçacığın eklenmesi olacaktır değil mi? Peki bu parçacık bize nasıl bilinç veriyor? Onda ilim ve irade yoksa bunu bize vermesi imkânsızdır. Demek ki bize bilinç ve irade veren bir varlık olmalı yani kendisi seçmeli kime irade verip vermediğini. Peki evrenin iradesi mi var da bunu yapabiliyor? Hayır, buna göre ezelî varlık

evren olamaz, irade sahibi bir varlık olmalı. Kudreti de olmalı yoksa bize nasıl bilinç versin? Bir fiilin olması için kudret gerek.

İkinci olarak, cisim olan her şey sınırlıdır nitekim her cisim bir miktara sahiptir. Miktarda arttırma ve eksilme mümkündür buna göre cisimler sonsuz olamaz. Eğer o cisim daha büyük veya daha küçük olabiliyorsa bu demektir ki o cismin varlığı mümkündür yani o şekilde olması zorunlu da değildir imkânsız da değildir. Varlığı mümkün olan bir şey sonradan yaratılmış olmak zorundadır yoksa hangi mantık gereği o şeyin boyutu daha fazla veya daha az değildi? O şeyi o boyutta olmakta zorlayan şey nedir? Buna göre her mümkün sonradan var olmuştur, bu da demektir ki evren ezelî olamaz.

Üçüncü olarak, her cisim parçalanabilir. Buna göre cismin her parçacığı diğer bir parçaya muhtaçtır. Bir parçacık diğer parçacığa muhtaç ise, bu parçacık nasıl var olmuştur? Bu parçacık diğer parçacığa muhtaç ise, onun var olması muhtaç olduğu parçacıktan sonradır. Bu da sonsuza kadar devam eder nitekim muhtaç olduğu parçacık da başka bir parçacığa muhtaçtır. Teselsülün de imkânsız olduğuna göre cisimler sonradan yaratılmış olmalıdırlar.

Eğer denilirse ki: En küçük parçacık diye bir şey vardır bu da sicimlerdir.

Biz deriz ki: En küçük parçacığın olması aklen mümkün değildir nitekim sicimler de bir şeyden oluşuyor olmalı. Sicimin sağı ve solu var mıdır? Vardır, buna göre sicim ortadan parçalanabilir olmalıdır. Hem de bilimsel olarak sicim en küçük parçacık değildir, ölçülebilir en küçük parçacıktır.

İkinci olarak, en küçük parçacığın varlığını kabul edelim. Buna göre evrenin kökeni bu çok küçük parçacığa dayanmalı. Nitekim bu parçacıklar en küçük hallerinde değilseler onlar başka parçacıklara muhtaç olurlar. Bu durumda soru şu: Evren bu en küçük parçacık halindeyken, hangi sebeple bu parçacık şu anki hale geldi? Nasıl oldu da bu parçacık büyüdü ve mevcut evrene dönüştü? Hem de en küçük parçacık bölünemez yoksa o en küçük parçacık değildir buna göre en küçük parçacığın genişlemesi mümkün değildir yani daha küçük parçacıklara ayrılarak daha büyük bir şeyin oluşması mümkün değildir.

Dördüncü delilimize geçelim: Her cisim mekâna muhtaçtır buna göre evren de mekâna muhtaçtır. Peki mekân cisme muhtaç mı? Hayır, buna göre evrenin ezelî olması imkânsızdır nitekim evren olmadan da mekân olabilir. Zorunlu olmayan bir şey ezelî olamaz. Hem cisimlerin var olması için mekân onlardan önce olmalı fakat öncelik söz konusu olunca cisimler ezelî olamazlar.

Beşinci olarak, ezelî bir şey sabittir nitekim aksi durumda o şey sonsuzdan beri değişime uğramalıdır ve bu imkânsızdır nitekim sükûn (sabit olma) hareketi önceler. Peki irade, ilim ve kudret yoksa bu değişimi kim gerçekleştirmiştir?

Boşluk (Mekân) Ezelî Olabilir mi?

Eğer denilirse ki: Ezelî olan evren değildir, onu çevreleyen mekândır (mekândan kastımız boşluktur yani cisim değildir).

Biz deriz ki: Bu iddiaya göre cisimler sonradan var olmuşlardır. Peki irade olmadan cisimler nasıl oluşmuştur? Cisimler yokluktan mı var oldular? Bu imkânsızdır. Başka formlarda olsalar bile bu form değişikliğini kim gerçekleştirdi? Mekânın kendisi mi? Bu imkânsızdır nitekim mekânın kudreti, ilmi ve iradesi yoktur.